

Către:
Parlamentul României
Președinția României
Guvernul României

București, 24 octombrie 2005

SCRISOARE DESCHISĂ

Apel pentru legiferarea publicării automate și integrale a tuturor contractelor de achiziții publice, concesiune și privatizare, imediat după semnarea lor

De ani de zile societatea civilă din România luptă pentru instituirea principiului transparenței ca instrument principal de luptă împotriva corupției și a proastei guvernări. În anii din urmă s-au înregistrat succese notabile, precum adoptarea legilor accesului la informație publică, transparenței deciziei, sau introducerea, în mai multe etape, a unor formulare foarte stricte de declarare a averii și intereselor demnitarilor și funcționarilor publici. Există în continuare sincope în aplicarea practică a acestor reguli noi. Cu toate acestea, principala lor calitate este că deschid mediul politic și administrativ către public și presă, potențând un mecanism de control care este eficace, echidistant și care nu costă nimic pe contribuabil.

Organizațiile semnatare ale acestui apel cer autorităților române să facem împreună un pas mai departe, atacând una din zonele sensibile ale mediului de afaceri în România: privatizările și achizițiile publice. În momentul de față, legea accesului la informația de interes public (544/2001) ar trebui în principiu să faciliteze accesul la astfel de documente; în practică, după cum bine știți, acest lucru nu se întâmplă, în special în domeniul la care ne referim aici. Unele companii naționale sau chiar agenții guvernamentale se consideră în mod abuziv exceptate în baza statutului lor. În plus, chiar Guvernul României, ca să nu mai vorbim de alte autorități, a semnat în trecut contracte de achiziții sau privatizare în care a acceptat clauze de confidențialitate complet nejustificate din punctul de vedere al interesului public, ce contravin practicii uzuale din statele occidentale.

Pentru a pune definitiv ordine în acest domeniu, organizațiile semnatare solicită **instituirea explicită și urgentă în lege a principiului că orice contract de achiziție publică, parteneriat public-privat, concesiune, privatizare, sau vânzare de active de către o companie de stat, devine automat public în momentul semnării sale.** Aceasta înseamnă că, din punct de vedere practic, nici un astfel de contract nu poate conține o clauză de confidențialitate. Contractul urmează să fie făcut disponibil de autoritatea care l-a semnat, prin toate mijloacele pe care le are în mod rezonabil la dispoziție (de exemplu, pe pagina de Web). Publicarea va fi

integrală, cuprinzând toate anexele, iar obligația va acoperi toate instituțiile publice și companiile cu capital majoritar de stat, pentru că interesul fundamental este să urmărim transparentizarea banului public.

De asemenea, prevederea **va acoperi automat și contractele deja încheiate**, pentru că multe din acestea prevăd de fapt încetarea efectului clauzei de confidențialitate în caz că aceasta contravine unei legi, chiar a uneia intrate în vigoare ulterior semnării contractului. Ceea ce propunem noi nu prejudiciază în nici un fel interesele materiale ale părții private, fiind doar o obligație a autorității de a publica informație de interes general, ca atare neputând fi invocat contra noastră argumentul unei acțiuni retroactive păgubitoare.

Există o bună oportunitate de a rezolva această problemă acum, până la sfârșitul anului 2005, o dată cu revizuirea și consolidarea într-o singură lege a **cadrelor normative pentru achiziții publice, concesiuni și PPP**, actualmente în curs. Ceea ce propunem noi este introducerea în aceste acte normative a unor paragrafe care să prevadă explicit obligația transparentizării, venind astfel în continuarea și în sprijinul Legii 544/2001. Măsura ar garanta integritatea sistemului atât în viitorul apropiat, cât și pe termen lung, când se mai așteaptă mari privatizări și contracte importante de lucrări publice, concesiune sau PPP.

Desigur, înțelegem că este normal ca propunerile de oferte trimise de participanții la o licitație publică să rămână în zona secretului de afaceri – dacă ei înșiși nu decid să le facă publice ulterior. Dar în momentul în care un candidat a fost declarat câștigător și se semnează contractul, încetează orice motiv de confidențialitate și primează interesul transparentizării banului public. De asemenea, înțelegem că unele părți din contractele privind apărarea națională ar putea rămâne informație clasificată, dar aceste situații trebuie să fie circumscrise strict acestui domeniu, limitate ca număr, și aplicabile doar datelor tehnice sensibile, nu parametrilor generali ai contractului – și în nici un caz celor financiari.

Măsura propusă de noi este simplă (câteva paragrafe de lege), nu presupune costuri de nici un fel și creează **patru avantaje majore**:

- Înlătură în mod clar posibilitatea ca autoritățile publice și companiile naționale să se prevaleze de diverse clauze ambigue pe care le introduc în contractele de achiziții sau vânzări, pentru a refuza furnizarea de informații publice.
- Nu doar combate, dar chiar previne corupția și elimină acele suspiciuni, uneori poate nemeritate – după cum s-au plâns de multe ori oficialii români – care planează asupra mediului de afaceri în România.
- Protejează oficialii care negociază și semnează asemenea contracte, pentru că punctele sensibile pot fi sesizate și discutate imediat, înlăturând astfel dezvăluirile și scandalurile cu iz de răzbunare politică după schimbarea guvernului.

- Constituie un model de bună practică ce poate propulsa România din poziția de codaș, într-una de fruntaș în Europa, așa cum s-a întâmplat deja în câteva cazuri (de exemplu, cu declarațiile de avere), exact în domeniul sensibil al administrației publice și luptei anti-corupecție, unde am fost mereu criticați de partenerii europeni.

Adoptarea și punerea urgentă în practică a unei asemenea măsuri simple de transparentizare poate constitui un punct important pe lista de realizări trimise la Bruxelles înaintea următorului raport de țară din primăvara-vara lui 2006. În ce ne privește, noi vom susține public demersurile autorităților, partidelor și politicianilor care se vor implica în această inițiativă.

Acest apel este inițiat de 12 organizații membre ale Coaliției pentru o Guvernare Curată, plus încă patru organizații ne-membre ale CGC. La el se pot ralia în termen de 15 de zile și alte organizații sau asociații care îmbrățișează principiile transparenței, printr-un email cu date complete (contacte, adresă) către office@sar.org.ro. Apelul cu toate semnăturile va fi trimis ulterior pe cale oficială destinatarilor. Sorin Ioniță (SAR) și Dan Vișoiu (RTT) pot fi contactați între timp pentru detalii.

Societatea Academică din România (SAR)
Romania Think Tank (RTT)
Alianța Civică
Agenția de Monitorizare a Presei „Academia Cațavencu”
Centrul pentru Jurnalism Independent
Freedom House România
Apador CH
Grupul pentru Dialog Social (GDS)
Societatea “Timișoara”
Asociația Pro Democrația
Fundația pentru o Societate Deschisă
Asociația pentru Protecția și Promovarea Libertății de Exprimare (APPLE)
Academia de Advocacy
Grupul de Economie Aplicată (GEA)
Transparency International, România
Institutul pentru Politici Publice (IPP)